

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 maja 2015 r.

Sąd Rejonowy w Wałbrzychu VI Wydział Gospodarczy **w składzie:**

Przewodniczący SSR Łukasz Kozakiewicz

Protokolant Ewelina Dulian

po rozpoznaniu w dniu 27 kwietnia 2015 r. na rozprawie sprawy

z powództwa (...) **Sp. z o.o. w D.**

przeciwko **J. J.**

o zapłatę 68 693,00 zł

I. powództwo oddala,

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 3.617,- zł (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych 00/100) tytułem kosztów procesu, w tym kwotę 3.600,- zł (trzy tysiące sześćset złotych 00/100) tytułem kosztów zastępstwa procesowego,

III. nakazuje powodowi uiszczenie na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Wałbrzychu kwoty 706,24 zł (siedemset sześć złotych 24/100) tytułem kosztów sądowych.

UZASADNIENIE

Powód – (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością wniósł o zasądzenie od pozwanego – J. J. kwoty 68.692,98 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu oraz kosztami procesu. W uzasadnieniu pozwu podał, że zawarł z pozwanym umowę o wykonanie dokumentacji projektowej dla rozbudowywanej hali magazynowej, obejmującej m.in. projekt rozmieszczenia, wielkości i innych parametrów klap dymowych. Na podstawie sporządzonego przez pozwanego projektu, powód zlecił wykonanie gotowej konstrukcji hali magazynowej. Wykonawca hali zgłosił powodowi zastrzeżenia co do sposobu rozmieszczenia i powierzchni czynnej klap dymowych. W wyniku konsultacji z pozwanym zmieniono rozmieszczenie, rozmiary oraz wyposażenie klap dymowych, jednak ich powierzchnia czynna okazała się niewystarczająca. Wykonanie konstrukcji hali magazynowej z uwzględnieniem zmienionego projektu spowodowało zwiększenie kosztów budowy o kwotę 54.680,- zł netto (67.256,40 zł brutto). Kwota ta, wraz z kosztami sporządzenia prywatnej ekspertyzy co do właściwej powierzchni czynnej klap dymowych (1.436,58 zł), stanowi wartość szkody poniesionej przez powoda w związku z wykonaniem przez pozwanego wadliwej dokumentacji projektowej.

W odpowiedzi na pozew, pozwany – podnosząc na wstępie zarzut niewłaściwości Sądu – wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu. Przyznając fakt zawarcia umowy o sporządzenie dokumentacji projektowej, zarzucił że sporządził projekt w zakresie klap dymowych prawidłowo i zgodnie z założeniami zastosowanymi w istniejącej już części budynku magazynowego, które to założenia zostały zaakceptowane przez rzeczoznawcę z zakresu ochrony przeciwpożarowej. Przyznał, że zaakceptował przedstawioną przez wykonawcę hali magazynowej propozycję zmiany projektu w zakresie klap dymowych, jednak zmiany te nie były wynikiem wadliwości pierwotnego projektu sporządzonego przez pozwanego. Natomiast powód zdecydował się na zastosowanie wariantu rozmieszczenia, rozmiaru i wyposażenia klap dymowych proponowanego przez wykonawcę

hali magazynowej. Nadto pozwany zastrzegł, że ustalona powierzchnia czynna klap dymowych była przyjęta dla magazynu wysokiego składowania. Podniósł, że do jego obowiązków nie należała piecza nad zachowaniem reżimu finansowego i nie może odpowiadać za zwiększenie kosztów inwestycji, będące następstwem decyzji powoda.

Postanowieniem z dnia 14 listopada 2012r., sygn. akt V GC 957/12 Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie uznał się miejscowo niewłaściwym i sprawę przekazał do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Wałbrzychu.

Sąd ustalił.

W związku z realizacją inwestycji rozbudowy zakładu powoda o halę magazynową przeznaczoną pod składowanie surowców i wyrobów gotowych położoną w D., przy ul. (...), strony w dniu 1 grudnia 2010r., zawarły umowę o wykonanie m.in. projektów budowlanych zagospodarowania terenu, architektonicznego, wodnokanalizacyjnego, ogrzewania, wentylacji, elektrycznego bez konstrukcji hali i fundamentów (§ 1 ust. 1 pkt 1.2) oraz projektów wykonawczych w zakresie branży: elektrycznej, wentylacji, ogrzewania, drogowej, wodnokanalizacyjnej i przeciwpożarowej (§ 1 ust. 1 pkt 1.5) – w oparciu o dane przedstawione przez powoda. Pozwany zobowiązał się do ponoszenia pełnej odpowiedzialności za wykonane przez siebie czynności (§ 1 ust. 3).

Dowód: umowa z dn. 1.12.2010r. – k. 14, zeznania świadka R. P. – k. 176 – 179.

Pozwany wykonał dokumentację projektową dla inwestycji rozbudowy zakładu powoda o halę magazynową przeznaczoną pod składowanie surowców i wyrobów gotowych położoną w D., przy ul. (...) o funkcji magazynu wysokiego składowania, przyjmując budowę nowej hali magazynowej jednokondygnacyjnej o powierzchni 5.280 m² i wysokości 11,58 m. W zakresie ochrony przeciwpożarowej przyjęto założenia zastosowane w istniejącej części budynku i przewidziano, że: budynek posiadał będzie odporność ogniową „D”, wyposażony będzie w klapy dymowe z systemem samoczynnego otwierania, kurtyny dymowe, hydranty oraz przeciwpożarowy wyłącznik prądu. W projekcie dotyczącym systemu oddymiania, przewidziano zastosowanie: 32 klap dymowych wolnostojących o wymiarach 200 cm na 190 cm, umieszczonych w rzędach po 4, w odległości 420 cm od siebie, po obu stronach świetlików kalenicowych oraz 16 klap dymowych o wymiarach 240 cm na 240 cm, umieszczonych po 4 w każdym pasie świetlika kalenicowego, w odległości 420 cm od siebie (przewidziano 4 świetliki kalenicowe o szerokości 240 cm i długości 2.200 cm każdy); odległość między klapami dymowymi wolnostojącymi a klapami dymowymi w świetliku kalenicowym wynosić miała 392,8 cm w przypadku świetlika umieszczonego między osią B3 i B4 oraz 402,8 cm w przypadku świetlika umieszczonego między osią A3 i A4. Minimalna powierzchnia czynna klap dymowych została ustalona na 158,40 m², tj. 3% powierzchni budynku. Przewidziano zastosowania klap dymowych o funkcji oddymiania. Dokumentacja projektowa została wydana powodowi w styczniu 2011r.

Dowód: projekt budowlany – architektura, operat p.poż z opinią z dn. 10.10.2007r., instrukcja bezpieczeństwa pożarowego, projekt (rzut dachu) – k. 18, zeznania świadka W. P. – k. 150 – 152, zeznania świadka A. K. – k. 152 – 155, zeznania świadka A. Ś. – k. 156 – 157, zeznania świadka J. C. – k. 157 – 158, zeznania świadka E. Z. – k. 158 – 161, przesłuchanie stron – k. 159 – 163.

W dniu 28 lutego 2011r., powód zawarł z (...) Sp. z o.o. umowę Nr (...), na podstawie której (...) Sp. z o.o. zobowiązała się do dostawy i montażu Hali (...) wraz z przybudówkami, w tym 4 świetlików kalenicowych o wymiarach 240 cm na 2.200 cm, 16 klap dymowych o wymiarach 260 cm na 20,4 cm z siłownikiem pneumatycznym, nabojem CO₂ i bezpiecznikiem termicznym oraz 32 klap dymowych o wymiarach 200 cm na 200 cm z siłownikiem pneumatycznym, nabojem CO₂ i bezpiecznikiem termicznym – na podstawie projektu architektonicznego sporządzonego przez pozwanego, a także wykonania dokumentacji wykonawczej w zakresie konstrukcji hali wraz z poszyciem dachu i ścian oraz fundamentów (pkt 1.2.; Załącznik Nr 1). Wartość klap dymowych wraz z osprzętem ustalono na kwotę 282.000,- zł.

Dowód: umowa Nr (...) z załącznikiem – k. 19 – 25, 26 – 27.

W dniu 24 lutego 2011r. (...) Sp. z o.o. przedstawił powodowi projekt wykonawczy konstrukcji i obudowy hali – bez rozmieszczenia klap dymowych.

Dowód: pismo (e-mail) z dn. 24.02.2011r. – k. 33, przesłuchanie stron (pozwanego) – k. 161 – 163.

Decyzją Burmistrza D. z dnia 18 kwietnia 2011r. ustalono warunki zabudowy dla inwestycji rozbudowy zakładu powoda o halę magazynową przeznaczoną pod składowanie surowców i wyrobów gotowych położoną w D., przy ul. (...). Inwestycja nie wymagała przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko.

Dowód: decyzja z dn. 18.04.2011r. – k. 72, decyzja z dn. 21.03.2011r. – k. 73 – 77.

W dniu 29 kwietnia 2011r. powód poinformował (...) Sp. z o.o. o możliwości kontynuowania procedury zamawiania hali. Halę skierowano do produkcji w marcu 2011r.

Dowód: pismo (e-mail) z dn. 29.04.2011r. – k. 34, zeznania świadka A. K. – k. 152 – 155, zeznania świadka R. P. – k. 176 – 179, przesłuchanie stron (powoda) – k. 159 – 161.

Decyzją Starosty (...) z dnia 24 maja 2011r., zatwierdzono projekt budowlany sporządzony przez pozwanego i udzielono pozwolenia na budowę dla inwestycji rozbudowy zakładu powoda o halę magazynową przeznaczoną pod składowanie surowców i wyrobów gotowych położoną w D., przy ul. (...).

Dowód: decyzja z dn. 24.05.2011r. – k. 78 – 79, decyzja z dn. 12.01.2012r. – k. 84.

W dniu 14 czerwca 2011r., pozwany – na skutek uwag zgłoszonych przez A. K. (w dniu 10 czerwca 2011r.) i przekazanych przez powoda – potwierdził przyjętą w projekcie budowlanym powierzchnię czynną klap dymowych oraz przedstawił rewizję Nr 1 w zakresie klap dymowych, przewidując zastosowanie po 3 klap dymowych o wymiarach 240 cm na 240 cm w każdym paśmie świetlika kalenicowego oraz 32 klap dymowych wolnostojących o wymiarach 190 cm na 200 cm.

Dowód: pismo (e-mail) z dn. 10.06.2011r. – k. 85, pismo (e-mail) z dn. 10.06.2011r. – k. 86 – 87, pismo (e-mail) z dn. 14.06.2011r. – k. 35 – 36, rewizja – k. 98, zeznania świadka A. K. – k. 152 – 155, zeznania świadka A. Ś. – k. 156 – 157, zeznania świadka R. P. – k. 176 – 179, zeznania świadka P. Ś. – k. 282 – 284, przesłuchanie stron (pozwanego) – k. 161 – 163.

W dniu 16 czerwca 2011r. kierownik budowy P. Ś. przedstawił rysunek rozstawu klap dymowych, przewidujący uzyskanie między nimi odległości 440 cm.

Dowód: pismo (e-mail) z dn. 16.06.2011r. – k. 37, 38, zeznania świadka P. Ś. – k. 282 – 284.

W dniu 20 czerwca 2011r. S. P. potwierdził zmianę układu klap dymowych oraz wskazał na wątpliwości co do możliwości uzyskania odpowiedniej powierzchni czynnej klap dymowych. Zaproponował zmianę projektu w zakresie klap dymowych poprzez zastosowanie: 12 klap o wymiarach 220 cm na 300 cm umieszczonych w paśmie świetlika kalenicowego i 32 klap dymowych wolnostojących o wymiarach 190 cm na 250 cm, co pozwalało na uzyskanie powierzchni czynnej klap wynoszącej 161,76 m² albo 16 klap o wymiarach 200 cm na 220 cm umieszczonych w paśmie świetlika kalenicowego i 32 klap dymowych wolnostojących o wymiarach 190 cm na 270 cm, co pozwalało na uzyskanie powierzchni czynnej klap wynoszącej 160,96 m². W dniu 21 czerwca 2011r., na żądanie powoda, pozwany wskazał, że przewidziana w projekcie powierzchnia czynna klap dymowych jest prawidłowa.

Dowód: pismo (e-mail) z dn. 20.06.2011r. – k. 39, 40, pismo (e-mail) z dn. 21.06.2011r. – k. 41, pismo (e-mail) z dn. 21.06.2011r. z załącznikami – k. 69, 95 – 99, zeznania świadka A. K. – k. 152 – 155, zeznania świadka A. Ś. – k. 156 – 157, zeznania świadka R. P. – k. 176 – 179, zeznania świadka P. Ś. – k. 282 – 284, przesłuchanie stron (pozwanego) – k. 161 – 163.

W dniu 30 czerwca 2011r. S. P. poinformował powoda, że szacunkowe koszty przeróbki dachu hali w związku ze zmianą rozmieszczenia 32 klap dymowych wolnostojących wynosić będą 29.000,- zł netto. Zaproponował zastosowanie po 4 klap dymowych o wymiarach 200 cm na 200 cm w każdym paśmie świetlika kalenicowego oraz 32 klap dymowych wolnostojących o wymiarach 190 cm na 270 cm, a także zastosowanie dodatkowego wyposażenia systemu oddymiania obejmującego: skrzynkę alarmową, instalację pneumatyczną do oddymiania, siłownik elektryczny (48 szt. – po jednym dla każdej klapy dymowej), centralę systemu przewietrzania, przycisk przewietrzania (2 szt.), czujkę pogodową, instalację elektryczną – za cenę 42.000,- zł netto. W dniu 1 lipca 2011r. pozwany przedstawił dodatkową wersję rozmieszczenia klap dymowych. W dniu 4 lipca 2011r. powód, po konsultacji z A. K., zaakceptował propozycję zmiany rozmiaru i wyposażenia klap dymowych z wyłączeniem siłowników elektrycznych do 32 klap dymowych wolnostojących.

Dowód: pismo (e-mail) z dn. 30.06.2011r. – k. 42 – 43, pismo (e-mail) z dn. 1.07.2011r. – k. 32, pismo (e-mail) z dn. 1.07.2011r. – k. 44, pismo (e-mail) z dn. 4.07.2011r. – k. 45, zeznania świadka S. P. – k. 176 – 179.

Począwszy od czerwca 2011r. gotowe elementy do montażu hali były sukcesywnie dostarczane na teren budowy. Części stanowiące poszycie dachu hali (zewnętrzne) oraz wykończenie sufitu (wewnętrzne) dostarczano w formie odpowiednio przyciętych i gotowych do montażu arkuszy blachy.

Dowód: zeznania świadka A. K. – k. 152 – 155, zeznania świadka S. P. – k. 176 – 179, zeznania świadka P. Ś. – k. 282 – 284, przesłuchanie stron (powoda) – k. 159 – 161.

W dniu 15 września 2011r. powód poinformował pozwanego o aktualnym rozmieszczeniu klap dymowych, obejmującym zastosowanie: 32 klap dymowych wolnostojących o wymiarach 270 cm na 190 cm, umieszczonych w rzędach po 4, w odległości 609 i 610 cm od siebie, po obu stronach świetlików kalenicowych, oraz 12 klap dymowych o wymiarach 200 cm na 200 cm, umieszczonych po 4 w pasie 3 świetlików kalenicowych (dwóch między osią B3 i B3 oraz jednym między osią A3 i A4) i 4 klap dymowych o wymiarach 240 cm na 240 cm, umieszczonych w pasie świetlika kalenicowego (między osią A3 i A4); przewidziano 4 świetliki kalenicowe o szerokości 240 cm i długości 2.200 cm każdy; odległość między klapami dymowymi wolnostojącymi a klapami dymowymi w świetliku kalenicowym wynosić miała 588 cm w przypadku świetlika umieszczonego między osią B3 i B4 oraz 622,8 cm w przypadku świetlika umieszczonego między osią A3 i A4, z tym że klapy dymowe wolnostojące zlokalizowane między osią 10 i 11 znajdowały się w odległości nie mniejszej niż 1.200 cm od klap dymowych w świetliku kalenicowym i 695 cm od siebie. Powyższe w dniu 16 września 2011r. potwierdził A. K..

Dowód: pismo (e-mail) z dn. 15.09.2011r. z załącznikiem – k. 70, 101, pismo (e-mail) z dn. 16.09.2011r. z załącznikiem – k. 71, 103 zeznania świadka A. K. – k. 152 – 155.

W październiku 2011r. pozwany wykonał projekt budowlany zamienny dla inwestycji rozbudowy zakładu o halę magazynową przeznaczoną pod składowanie surowców i wyrobów gotowych położoną w D., przy ul. (...), przyjmując budowę nowej hali magazynowej jednokondygnacyjnej o powierzchni 5.280 m² i wysokości 11,58 m. W zakresie ochrony przeciwpożarowej przyjęto założenia zastosowane w istniejącej części budynku i przewidziano, że: budynek posiadał będzie odporność ogniową „D”, wyposażony będzie w klapy dymowe z systemem samoczynnego otwierania, kurtyny dymowe, hydranty oraz przeciwpożarowy wyłącznik prądu. W projekcie dotyczącym systemu oddymiania, przewidziano zastosowanie: 32 klap dymowych wolnostojących o wymiarach 270 cm na 190 cm, umieszczonych w rzędach po 4, w odległości od 609 cm do 610 cm od siebie, po obu stronach świetlików kalenicowych oraz 16 klap dymowych o wymiarach 200 cm na 200 cm, umieszczonych po 4 w każdym pasie świetlika kalenicowego, w odległości od 411 cm do 460 cm od siebie (przewidziano 4 świetliki kalenicowe o szerokości 240 cm i długości 2.200 cm każdy); odległość między klapami dymowymi wolnostojącymi a klapami dymowymi w świetliku kalenicowym wynosić miała od 580 cm do 620 cm, z tym że klapy dymowe wolnostojące zainstalowane między osią 10 i 11 po obu stronach świetlika kalenicowego znajdującego się między osią B3 i B4 miały być oddalone od klap dymowych zamontowanych w świetliku kalenicowym o nie mniej niż 1.300 cm oraz o 1.431,5 cm od klap dymowych wolnostojących zamontowanych w sąsiednim rzędzie wzdłuż świetlika kalenicowego znajdującego się między osią A3 i A4. Minimalna powierzchnia

czynna klap dymowych została ustalona na 159,04 m², tj. ponad 3% powierzchni budynku. Przewidziano zastosowanie klap dymowych o funkcji oddymiania i przewietrzania (wentylacji).

Dowód: projekt budowlany zamienny – architektura, przesłuchanie stron (pozwanego) – k. 161 – 163.

W dniu 9 września 2011r. powód uzgodnił z (...) Sp. z o.o. zmianę zakresu robót objętych umową Nr (...) m.in. w zakresie rozmieszczenia i doboru klap dymowych, przewidując:

- 1) przeróbkę dachu w związku ze zmianą rozmieszczenia klap dymowych za cenę dodatkową 29.000,- zł netto,
- 2) zmianę w doborze klap dymowych i wyposażenia, w tym:
  - zastąpienie 32 klap dymowych o wymiarach 200 cm na 200 cm, 32 klapami o wymiarach 190 cm na 270 cm,
  - zastosowanie dodatkowego wyposażenia do klap dymowych umieszczonych w świetliku kalenicowym w postaci siłowników elektrycznych,
  - zastosowanie instalacji elektrycznej do oddymiania wraz z centralką systemu przewietrzania, czujką pogodową i przyciskiem przewietrzania centralki oddymiania,

za cenę dodatkową 25.680,- zł netto.

Dowód: aneks Nr (...) z załącznikiem – k. 28, 29.

W dniu 18 października 2011r. powód odebrał wykonany obiekt hali magazynowej, stwierdzając jej wykonanie zgodnie z umową Nr (...), projektem technicznym, przepisami budowlanymi, wiedzą i sztuką budowlaną. Wartość klap dymowych wraz z osprzętem zainstalowanych w obiekcie określono na kwotę 282.000,- zł.

Dowód: protokół częściowego odbioru robót wykonanych – k. 30.

Decyzją Starosty (...) z dnia 12 stycznia 2012r., zmieniono decyzję Starosty (...) z dnia 12 stycznia 2012r., zatwierdzając zmiany wprowadzone do projektu budowlanego – architektonicznego sporządzonego przez pozwanego opracowane w październiku 2011r.

Dowód: decyzja z dn. 12.01.2012r. – k. 84.

Komendant Powiatowy Państwowej Straży Pożarnej w D. nie wniósł zastrzeżeń co do pozwolenia na użytkowanie budynku zrealizowanego w ramach inwestycji rozbudowy zakładu o halę magazynową przeznaczoną pod składowanie surowców i wyrobów gotowych położoną w D., przy ul. (...).

Dowód: stanowisko Komendanta Powiatowego PSP z dn. 9.05.2012r. – k. 80.

W wykonanej na zlecenie powoda opinii z zakresu ochrony przeciwpożarowej stwierdzono, że w sporządzonym przez pozwanego projekcie budowlanym w zakresie systemu ochrony przeciwpożarowej nie zastosowano Polskiej Normy Nr PrPN – B – 02877 – 4, w związku z czym:

- powierzchnia czynna klap dymowych została zawyżona o 105,1 m²,
- ilość klap dymowych została zawyżona o 21,
- nie przewidziano zastosowania kurtyn.

Na potrzeby opinii przyjęto założenie, że projektowana hala magazynowa jest magazynem, bez specyfiki magazynu wysokiego składowania.

Dowód: opinia z dn. 13.07.2012r. – k. 47 – 52, zeznania świadka W. P. – k. 150 – 152.

Powód poniósł koszty sporządzenia w/w opinii w wysokości 1.436,58 zł.

Dowód: rachunek Nr (...) – k. 53.

Pozwany odmówił odniesienia się do opinii W. P. oraz przyjęcia odpowiedzialności za ewentualną szkodę związaną z przyjęciem wadliwych rozwiązań w zakresie ochrony przeciwpożarowej.

Dowód: pismo z dn. 22.03.2012r. – k. 46, pismo z dn. 20.07.2012r. – k. 81, pismo z dn. 22.03.2012r. – k. 82, pismo z dn. 2.08.2012r. – k. 83.

Pismem z dnia 27 września 2012r., powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 68.692,98 zł tytułem naprawienia szkody powstałej wskutek nienależytego wykonania zobowiązania polegającym na opracowaniu wadliwego projektu budowlanego w zakresie rozmieszczenia klap dymowych, co spowodowało konieczność jego zmiany i zwiększyło koszty budowy.

Dowód: wezwanie do zapłaty z dn. 27.09.2012r. z potwierdzeniem nadania – k. 54, 55.

Przyjęte w sporządzonym przez pozwanego projekcie budowlanym rozwiązania w zakresie ochrony przeciwpożarowej były:

- 1) w odniesieniu do ustalenia powierzchni czynnej klap dymowych – prawidłowe, gdyż wymagana powierzchnia czynna wynosiła 158,4 m², a przy założeniu zastosowania klap dymowych wolnostojących wyposażonych w owiewki i kierownice oraz klap dymowych w świetliku kalenicowym wyposażonych w owiewki taką wartość przyjęto w projekcie,
- 2) w odniesieniu do ilości klap dymowych – prawidłowe, gdyż zastosowano 48 klap dymowych, tj. co najmniej jedną klapę dymową na każde 200 m² powierzchni dachu, przy czym zasadnym jest zastosowanie większej ilości mniejszych klap dymowych niż mniejszej ilości większych klap dymowych,
- 3) w odniesieniu do rozmieszczenia klap dymowych – nieprawidłowe, gdyż klapy dymowe wolnostojące umieszczono zbyt blisko klap dymowych zlokalizowanych w świetliku kalenicowym, tj. w odległości mniejszej niż dwukrotność długości dłuższego boku klapy, ale w granicach odległości maksymalnej wynoszącej 20 m.

Zmiana rozmieszczenia klap dymowych w celu osiągnięcia prawidłowych wartości wymagała jedynie zwiększenia odległości między nimi, a w przypadku klap dymowych umieszczonych w świetliku kalenicowym, także przedłużenia świetlika.

Przyjęte w sporządzonym przez pozwanego projekcie budowlanym zamiennym rozwiązania w zakresie ochrony przeciwpożarowej były:

- 1) w odniesieniu do ustalenia powierzchni czynnej klap dymowych – prawidłowe, gdyż zwiększeniu uległa powierzchnia geometryczna klap dymowych co powinno oznaczać co najmniej zachowanie dotychczasowej powierzchni czynnej, z tym że przewidziano zastosowanie klap dymowych o wymiarach 270 cm na 190 cm, które nie były dostępne na rynku,
- 2) w odniesieniu do ilości klap dymowych – prawidłowe, gdyż zastosowano 48 klap dymowych,
- 3) w odniesieniu do rozmieszczenia klap dymowych – prawidłowe, przy czym obejmowało jedynie zatwierdzenie rozwiązań przyjętych w projekcie wykonawczym.

Zmiana rodzaju i wyposażenia klap dymowych nie miała związku z nieprawidłowościami w projekcie budowlanym.

Dowód: opinia biegłej sądowej M. M. – k. 204 – 215, opinia uzupełniająca biegłej sądowej M. M. – k. 247 – 249, ustna opinia uzupełniająca biegłej sądowej M. M. – k. 293 – 295.

Koszt przeróbki dachu przy wprowadzeniu zmian objętych projektem zamiennym, polegających na zmianie rozmieszczenia i rodzaju klap obejmował:

- zakup paneli (blachy 80 m²) z dostawą – 6.948,80 zł netto (6.880,- zł netto + 68,80 zł netto),
- zakup 32 klap dymowych o wymiarach 190 cm na 270 cm w cenie jednostkowej 2.534,- zł (w miejsce 32 klap dymowych o wymiarach 190 cm na 200 cm, w cenie jednostkowej cena 2.285,- zł) – tj. łącznie 81.088,- zł (32 x 2.534,- zł), przy czym oznacza to nadwyżkę ponad cenę zakupu klap dymowych o wymiarach 190 cm na 200 cm o łączną kwotę 7.968,- zł (249,- zł za sztukę),
- zakup 16 klap dymowych o wymiarach 200 cm na 200 cm w cenie jednostkowej 2.495,- zł (w 16 klap dymowych o wymiarach 240 cm na 240 cm, w cenie jednostkowej 3.704,- zł) – tj. łącznie 39.920,- zł (16 x 2.495,- zł), przy czym oznacza to oszczędność w stosunku do ceny zakupu 16 klap dymowych o wymiarach 240 cm na 240 cm o łączną kwotę 19.344,- zł (1.209,- zł za sztukę).

Takie rozwiązanie spowodowałoby obniżenie całkowitych kosztów budowy o 4.427,20 zł (6.948,80 zł + 7.968,- zł – 19.344,- zł).

Koszt przeróbki dachu przy wprowadzeniu zmiany rozmieszczenia klap i zwiększeniu świetlika dachowego obejmowałby:

- zakup paneli (blachy – 120 m²) 9.600,- zł netto,
- koszty zwiększenia rozmiarów świetlików kalenicowych – 4.192,- zł (4 x 1.048,- zł).

Takie rozwiązanie spowodowałoby dodatkowe koszty budowy w wysokości 13.792,- zł (9.600,- zł + 4.192,- zł).

W obu przypadkach koszt robocizny nie uległby zmianie w stosunku do pierwotnie zaplanowanego.

Dowód: opinia biegłego sądowego M. B. – k. 319 – 328, opinia uzupełniająca biegłego sądowego M. B. – k. 359 – 364, ustna opinia uzupełniająca biegłego sądowego M. B. – k. 399 – 401.

Sąd zważył.

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Stan faktyczny niniejszej sprawy Sąd ustalił na podstawie dowodów z przedstawionych przez obie strony dokumentów w postaci: umów z aneksami, projektów budowlanych, operatu p.poż oraz decyzji a także opinii sporządzonej przez W. P. oraz pism składających się na korespondencję między stronami oraz wykonawcą robót budowlanych – prawdziwości i rzetelności których żadna z nich nie przeczyła, co pozwalało uznać je za właściwe i miarodajne źródło informacji o okolicznościach sprawy. Zastrzec jednak należy, że opinia sporządzona przez W. P. okazała się być oparta na wadliwych założeniach, a tym samym nie miała wpływu na ocenę roszczenia powoda. Nadto przeprowadzono dowód z zeznań świadków: A. K., W. P., E. Z., P. Ś., S. P., A. Ś. oraz J. C.. Dowód z zeznań świadka P. Ś. przeprowadzono mimo zgłoszenia go z uchybieniem terminu określonego powodowi w trybie art. 207 § 3 k.p.c., gdyż z uwagi na planowane czynności procesowe (przeprowadzenie dowodu z ustnej opinii uzupełniającej biegłego), nie wpłynął on na przedłużenie postępowania. Relacje świadków okazały się zasadniczo spójne wewnątrz, wzajemnie, jak i z pozostałym materiałem dowodowym. Niemniej Sąd nie uwzględnił relacji S. P., w zakresie, w którym twierdził on że wykonawca – (...)Sp. z o.o. – nie zgłaszał uwag do projektu budowlanego, gdyż materiał dowodowy w postaci korespondencji prowadzonej pocztą elektroniczną wskazuje na okoliczności przeciwne. Nadto Sąd nie dał wiary twierdzeniom świadka A. K., jakoby zmiana rozmiaru klap dymowych była spowodowana niedostępnością na rynku

klap przewidzianych w projekcie budowlanym, gdyż w istocie zmiana ta związana była z koniecznością zwiększenia odległości między klapami dymowymi umieszczonymi w świetliku kalenicowym, co z uwagi na jego rozmiary było niemożliwe przy zastosowaniu pierwotnie zaprojektowanych klap. Na taką przyczynę zmiany rozmiaru klap wskazał świadek P. Ś., który był jednocześnie inicjatorem tej zmiany. Nadto w swojej opinii biegła M. M. wskazała, że niedostępne na rynku były jedynie klapy przewidziane w projekcie budowlanym zamiennym o wymiarach 190 cm na 270 cm. Uzupełniająco przeprowadzono dowód z przesłuchania stron, których relacje również należało uznać za wzajemnie spójne, a tym samym wiarygodne.

W celu ustalenia prawidłowości sporządzonego przez pozwanego projektu budowlanego oraz konieczności wprowadzenia do niego zmian przeprowadzono dowód z opinii biegłego. Złożona przez biegłą M. M. opinia, opinia uzupełniająca oraz ustana opinia uzupełniająca jawią się jako spójne, rzetelne i oparte na merytorycznych podstawach oraz logicznie wyprowadzonych wnioskach, co pozwalało uznać je za właściwe źródło informacji specjalnych. Zgłoszone do opinii zarzuty zostały skutecznie obalone w opinii uzupełniającej, w której biegła przekonująco wyjaśniła założenia i wnioski przyjęte w pierwotnie złożonej opinii. Zastrzec przy tym należy, że kwestia właściwego napowietrzenia nowo wybudowanej hali została przez powoda podniesiona dopiero w zarzutach do opinii biegłego, a zatem po upływie zakreślonego stronom w trybie art. 207 § 3 k.p.c., terminu do podanie wszelkich twierdzeń zarzutów i dowodów pod rygorem ich pominięcia (k. 108, 141, 145). Tym samym nie była przedmiotem postępowania dowodowego ani oceny Sądu.

Biegła M. M. oświadczyła, że nie jest w stanie ustalić kosztów przeróbki dachu hali w związku ze zmianą rozmieszczenia klap dymowych. Na tę okoliczność przeprowadzono dowód z opinii biegłego M. B.. Również tę opinię należało uznać za spójną, a także opartą na merytorycznej ocenie oraz opatrzoną logicznie wyprowadzonymi wnioskami, co pozwalało przyjąć wynikające z niej okoliczności dotyczące kosztów przeróbki dachu hali za prawidłowe. Biegły ustalił prawidłowość deklarowanych przez powoda kosztów przeróbki dachu hali, z uwzględnieniem zmian projektowych dotyczących rozmieszczenia, rozmiaru i wyposażenia klap dymowych, a także potencjalne koszty przeróbki tego dachu obejmującej jedynie zmianę rozmieszczenia klap dymowych wraz z niezbędnymi pracami dodatkowymi mającymi na celu zwiększenie rozmiarów świetlików kalenicowych. Ustalenia opinii nie zostały skutecznie podważone przez żadną ze stron. Zarzuty pozwanego zgłoszone do opinii w piśmie procesowym z dnia 18 listopada 2014r. w znacznej części nie dotyczą opinii a stanu faktycznego sprawy. Ponadto odnoszą się do okoliczności nieobjętych tezą dowodu z opinii biegłego, która miała na celu jedynie ustalenie kosztów budowy będących następstwem wprowadzenia zmian projektowych obejmujących zmianę rodzaju i rozmieszczenia klap oraz zmianę rozmieszczenia klap i rozmiarów świetlików kalenicowych. Natomiast do pozostałych zarzutów, dotyczących możliwości zamontowania klap dymowych o wymiarach 240 cm na 240 cm w świetlikach kalenicowych (s. 2 pisma), biegły odniósł się w opinii uzupełniającej, wyjaśniając, że z uwagi na rozmiary świetlika (szerokość 240 cm) nie jest możliwe ich zamontowanie. Stanowisko zawarte w opinii i opinii uzupełniającej, biegły podtrzymał w ustnej opinii uzupełniającej. Twierdzenia i zarzuty stron co do tego dowodu nie mogły zasługiwać na uwzględnienie. Strony zasadniczo pomijały bowiem, że przedmiotem opinii było jedynie ustalenie zasadności zwiększenia kosztów budowy w wyniku zastosowania rozwiązań przyjętych w projekcie zamiennym lub rozwiązań alternatywnych,. W tym zakresie, biegły podtrzymał swoje stanowisko, wyjaśnił (potwierdził) przyjęte założenia dotyczące ustalania cen. Jedynie w zakresie kosztów transportu paneli z blachy wyjaśnił, że przyjął, iż byłyby one dostarczone wraz z innymi elementami co marginalizowałoby koszty transportu. Dostarczenie blachy odrębnie istotnie zwiększyłoby te koszty, jednak nie w sposób drastyczny.

Sąd oddalił wnioski stron o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków, w zakresie, w jakim tezy dowodowe zmierzały do przedstawienia przez świadków własnych opinii. Postępowanie dowodowe służy bowiem ustaleniu faktów istotnych dla sprawy, a nie ich oceny. Oddalono także wnioski pozwanego o zobowiązanie biegłego do przedstawienia rysunku stanowiącego część projektu wykonawczego, który wykorzystał przy sporządzaniu opinii. Przedmiotem opinii było ustalenie kosztów wykonania robót przy zastosowaniu założeń projektu zamiennego, a zatem projekt wykonawczy, na którym biegły się nie opierał, nie miał istotnego znaczenia dla wyniku sprawy. Wniosek dowodowy w tym zakresie podlegał zatem oddaleniu na podstawie art. 217 § 3 k.p.c. Oddalić należało również wniosek pozwanego o zobowiązanie powoda do przedstawienia projektu wykonawczego. Stronom zakreślono termin

do powołania wszystkich twierdzeń i dowodów w trybie art. 207 § 3 k.p.c. (k. 108) i termin ten upłynął – dla pozwanego – w dniu 28 stycznia 2013r. (k. 141). Pozwany nie wyjaśnił przyczyn spóźnionego powołania dowodu z projektu wykonawczego, zaś wzajemna relacja między projektami budowlany a umową i robotami wykonawcy była istotną okolicznością sporną od początku niniejszego procesu (art. 207 § 7 k.p.c.).

Na podstawie przeprowadzonych dowodów, ustalono istotne okoliczności sprawy, obejmujące fakt zawarcia między stronami umowy o sporządzenie dokumentacji projektowej dla inwestycji rozbudowy zakładu o halę magazynową przeznaczoną pod składowanie surowców i wyrobów gotowych położoną w D., przy ul. (...), w tym wykonanie projektu budowlanego i wykonawczego m.in. w zakresie bezpieczeństwa przeciwpożarowego. Za udowodnione należało także uznać, że realizację w/w inwestycji powierzono (...) Sp. z o.o., a także przyjętą metodę budowy hali (montaż z elementów gotowych). Faktem okazało się również, że w toku realizacji inwestycji ujawniono błąd w sporządzonym przez pozwanego projekcie budowlanym, polegający na niewłaściwym rozmieszczeniu klap dymowych, który podlegał korekcie w toku inwestycji, przy zaangażowaniu kierownika budowy i wykonawcy. Materiał dowodowy pozwalał również na stwierdzenie, że czynności w zakresie zmiany rozwiązań projektowych i wykonania elementów prefabrykowanej hali przebiegały równocześnie, a samo zlecenie wykonania hali zostało udzielone jeszcze przed wydaniem i uprawomocnieniem się pozwolenia na budowę. Halę wykonano w oparciu o projekt wykonawczy przygotowany przez (...)Sp. z o.o., którego rozwiązania w zakresie niezgodnym z pierwotnym projektem budowlanym, zostały zatwierdzone przez pozwanego w projekcie budowlanym zamiennym. Sąd uznał również za udowodnione uzgodnione między powodem a (...)Sp. z o.o. koszty przeróbki dachu oraz zmiany rozmiarów i wyposażenia klap dymowych. Uzasadnione koszty przeróbki dachu w związku z koniecznością zmiany rozmieszczenia klap dymowych zostały ustalone – w oparciu o dowód z opinii biegłego M. B., przy czym wynika z niej, że zastosowanie rozwiązania przyjętego w projekcie zamiennym (zmiana rodzaju i rozmieszczenia klap) spodobałoby oszczędność na całościowych kosztach budowy, gdyż koszt zakupu dodatkowych paneli z blachy i innego rodzaju klap dymowych zostałby zrównoważony niższą ceną zmienionych klap dymowych w stosunku do ceny klap przewidzianych w pierwotnym projekcie.

W niniejszej sprawie zasadniczo niespornymi pozostawały wzajemne obowiązki stron wynikające z łączącej je umowy z dnia 1 grudnia 2010r., na podstawie której, pozwany zobowiązał się do wykonania na rzecz powoda m.in. projektów budowlanych zagospodarowania terenu, architektonicznego, wodnokanalizacyjnego, ogrzewania, wentylacji, elektrycznego bez konstrukcji hali i fundamentów (§ 1 ust. 1 pkt 1.2) oraz projektów wykonawczych w zakresie branży: elektrycznej, wentylacji, ogrzewania, drogowej, wodnokanalizacyjnej i przeciwpożarowej (§ 1 ust. 1 pkt 1.5) – w oparciu o dane przedstawione przez powoda. Pozwany zobowiązał się także do ponoszenia pełnej odpowiedzialności za wykonane przez siebie czynności (§ 1 ust. 3).

Umowa o wykonanie dokumentacji projektowej odpowiada swoim charakterem umowie o dzieło, stypizowanej w art. 627 k.c., jako że następstwem jej wykonania musi być osiągnięcie określonego (zdefiniowanego) w chwili zawarcia umowy, zindywidualizowanego poddającego się weryfikacji rezultatu w postaci materialnej lub niematerialnej, (**vide:** wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2013r., sygn. akt II UK 103/13, LEX Nr 1455433; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 25 czerwca 2012r., sygn. akt I ACa 1083/11, LEX Nr 1238157; wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 4 lutego 2014r., sygn. akt III AUa 596/13, LEX Nr 1466893; wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 28 stycznia 2014r., sygn. akt III AUa 627/13, LEX Nr 1459004; wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 28 stycznia 2014r., sygn. akt III AUa 369/13, LEX Nr 1458986; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 12 grudnia 2013r., sygn. akt III AUa 712/13, LEX Nr 1409040). Nie ulega wątpliwości, że pozwany wykonał obciążające go obowiązki umowne, sporządzając w grudniu 2010r. projekt budowlany – architektura, zawierający m.in. projekt rozmieszczenia klap dymowych w połaci dachu (rzut dachu), określający wymiary klap dymowych i ich umiejscowienie względem siebie z oznaczeniem dzielących je odległości. Projekt ten został wydany powodowi w styczniu 2011r. Należało zatem uznać, że pozwany wykonał ciężące na nim z mocy w/w umowy zobowiązanie. Podkreślenia w tym miejscu wymaga, że na pozwanym ciążył obowiązek szczególnej staranności przy wykonaniu powierzonego dzieła, z uwagi na zawodowy charakter jego działalności jak i doniosłość jego wyników dla procesu inwestycyjnego. Zgodnie bowiem z art. 355 § 2 k.c., należyta staranność dłużnika w

zakresie prowadzonej przez niego działalności gospodarczej określa się przy uwzględnieniu zawodowego charakteru tej działalności. Jednocześnie zważyć należy, że w ramach inwestycji rozbudowy zakładu o halę magazynową przeznaczoną pod składowanie surowców i wyrobów gotowych położoną w D., przy ul. (...), pozwany występował w roli jednego z uczestników procesu budowlanego – projektanta (art. 17 pkt 3 ustawy z dnia 7 lipca 1994r. Prawo budowlane – tekst jednolity: Dz. U. z 2010r., Nr 243, poz. 1623 – dalej: „Prawo budowlane”). Po myśli przepisu art. 20 ust. 1 Prawa budowlanego, do podstawowych obowiązków projektanta należy: opracowanie projektu budowlanego w sposób zgodny z ustaleniami określonymi w decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, wymaganiami ustawy, przepisami oraz zasadami wiedzy technicznej; zapewnienie, w razie potrzeby, udziału w opracowaniu projektu osób posiadających uprawnienia budowlane do projektowania w odpowiedniej specjalności oraz wzajemne skoordynowanie techniczne wykonanych przez te osoby opracowań projektowych, zapewniające uwzględnienie zawartych w przepisach zasad bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w procesie budowy, z uwzględnieniem specyfiki projektowanego obiektu budowlanego; sporządzenie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia ze względu na specyfikę projektowanego obiektu budowlanego, uwzględnianej w planie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia; uzyskanie wymaganych opinii, uzgodnień i sprawdzeń rozwiązań projektowych w zakresie wynikającym z przepisów; wyjaśnianie wątpliwości dotyczących projektu i zawartych w nim rozwiązań a także sprawowanie nadzoru autorskiego na żądanie inwestora lub właściwego organu w zakresie stwierdzania w toku wykonywania robót budowlanych zgodności realizacji z projektem i uzgadniania możliwości wprowadzenia rozwiązań zamiennych w stosunku do przewidzianych w projekcie, zgłoszonych przez kierownika budowy lub inspektora nadzoru inwestorskiego.

W niniejszej sprawie kwestią sporną pozostawało dopełnienie przez pozwanego w/w obowiązku szczególnej staranności, gdyż w toku realizacji inwestycji, powód na skutek uwag zgłaszanych przez wykonawcę – (...)Sp. z o.o. oraz innych osób zaangażowanych w wykonywanie robót budowlanych (A. K., S. P., P. Ś.), powziął wątpliwości co do prawidłowości projektu budowlanego w zakresie ustalenia prawidłowej powierzchni czynnej klap dymowych oraz ich ilości i rozmieszczenia.

Postępowanie dowodowe doprowadziło do wniosku, że sporządzony przez pozwanego projekt budowlany dotyczący bezpieczeństwa przeciwpożarowego istotnie dotknięty był wadami, choć w zakresie znacznie węższym niż wskazany w pozwie. Powód twierdził bowiem, że pozwany wadliwie określił powierzchnię czynną klap dymowych, wadliwie dobrał ich ilość zawiązując ją oraz zaplanował ich nieprawidłowe rozmieszczenie. Tymczasem jak wynika z dowodu z opinii biegłego M. M., powierzchnia czynna klap dymowych została ustalona prawidłowo i w sposób adekwatny do wymogów dla realizowanej inwestycji. Otóż stanowiąca jej przedmiot hala magazynowa, miała pełnić rolę tzw. magazynu wysokiego składowania, tj. takiego, w którym towary układane są do wysokości przenoszącej 1,7 m, a sam budynek ma wysokość nie mniejszą niż 9 m (zaprojektowano budynek o wysokość 11,58 m). Przyjęty przez pozwanego charakter projektowanego budynku pozostawał zbieżny z rolą budynku już istniejącego (sąsiedniego), którego nowy budynek miał stanowić kontynuację. W takim przypadku sztuka budowlana wymaga wręcz przyjęcia w nowobudowanym obiekcie rozwiązań adekwatnych do zastosowanych w obiekcie już istniejącym. Kwestia ta nie była zresztą między stronami sporna, gdyż przeznaczenie realizowanej hali na magazyn wysokiego składowania przyznały obie strony w swoich zeznaniach. Konsekwencją powyższego był wymóg uzyskania odmiennej – niż w przypadku zwykłego magazynu – powierzchni czynnej klap dymowych, wynoszącej tu 3% powierzchni budynku. Przedmiotowa hala miała posiadać powierzchnię 5.280 m², co przekładało się na minimalną powierzchnię czynną klap dymowych wynoszącą 158,4 m² (5.280 m² x 3%). Wymóg uzyskania takiej powierzchni czynnej został przez pozwanego przewidziany w projekcie – przy doborze ilości i rozmiarów klap dymowych. W tym miejscu należy wyjaśnić, że – jak wynika z materiału dowodowego (opinia biegłej M. M., przesłuchania stron) – po pierwsze: powierzchnia czynna klap dymowych nie odpowiada ich powierzchni geometrycznej (jest mniejsza); po wtóre: jest uzależniona od kształtu i wyposażenia klap dymowych. Na zwiększenie powierzchni czynnej wpływa zastosowanie m.in. kierownic i owiewek. W projekcie przewidziano zastosowanie takiego wyposażenia, tj. dla klap wolnostojących owiewek i kierownic; dla klap umieszczonych w świetliku kalenicowym – owiewek (przesłuchanie stron – pozwanego). Pozwoliło to na uzyskanie co najmniej minimalnej powierzchni czynnej klap dymowych. Niezależnie od uzyskania powierzchni czynnej, konieczne jest również zastosowanie odpowiedniej ilości klap dymowych, których minimalna

ilość – dla projektowanego budynku – wynosiła 27, a to z uwagi na wymóg zastosowania co najmniej 1 kłapy dymowej na każde 200 m² powierzchni dachu (5.280 m² : 200). Sporządzony przez pozwanego projekt budowlany przewidywał zastosowanie łącznie 48 kłap dymowych, co okazało się zgodne z zasadami wiedzy technicznej. Z tego punktu widzenia lepszym bowiem rozwiązaniem jest zastosowanie większej ilości mniejszych kłap dymowych niż mniejszej ilości większych kłap dymowych – każdorazowo z uwzględnieniem konieczności uzyskania odpowiedniej powierzchni czynnej (opinia biegłej M. M.). Zaprojektowana przez pozwanego ilość kłap dymowych była zatem prawidłowa. Nadto pozostawała ona zbieżna z rozwiązaniami zastosowanymi w istniejącym budynku, co – jak wskazano wyżej – także jest działaniem właściwym.

W tym miejscu należy wskazać, że wytknięte w ekspertyzie sporządzonej przez W. P., rzekome nieprawidłowości w przyjętych przez pozwanego rozwiązaniach, okazały się w dużej mierze nieuzasadnione. Ekspertyzę tę sporządzono bowiem przy założeniu, że nowobudowany budynek stanowi zwykły magazyn. Brak uwzględnienia jego funkcji jako magazynu wysokiego składowania przyznał w swoich zeznaniach świadek W. P.. W wyniku tych nieprawidłowych założeń, w ekspertyzie stwierdzono zawyżoną powierzchnię czynną oraz ilość kłap dymowych. Jak jednak wynika z powyższych uwag, stanowisko to okazało się nieuprawnione. Natomiast w zakresie twierdzeń W. P. co do braku kurtyn, to – nie wdając się w ocenę czy zostały one faktycznie zamontowane – wskazać należy, że sporządzony przez pozwanego projekt budowlany przewidywał ich zastosowanie.

Podzielić należało natomiast zarzut powoda o wadliwości zawartego w projekcie budowlanym rozmieszczenia kłap dymowych. Otóż z zachowaniem wymaganej powierzchni czynnej kłap oraz ich minimalnej ilości, kłapy dymowe należy rozmieszczać tak, aby odległość między nimi nie była mniejsza niż dwukrotność dłuższego boku kłapy. Jest to przy tym odległość minimalna, a zatem uzyskanie większego dystansu między kłapami dymowymi jest prawidłowe. Przedstawiona zasada wynika wprost ze zgromadzonego materiału dowodowego – wskazywali na nią świadkowie oraz biegła M. M., zaś pozwany jej nie kwestionował. Jednocześnie nie może rodzić wątpliwości, że przewidziane w sporządzonym przez pozwanego projekcie budowlanym rozmieszczenie kłap dymowych częściowo nie spełniało powyższych wymogów. Kłapy dymowe wolnostojące o wymiarach 190 cm na 200 cm, zlokalizowane w rzędach po 4, w odległości 420 cm od siebie, po obu stronach świetlików kalenicowych rozmieszczono w prawidłowej odległości względem siebie, gdyż minimalna odległość winna tu wynosić 400 cm (2 x 200 cm). Kłapy dymowe o wymiarach 240 cm na 240 cm, umieszczone po 4 w każdym pasie świetlika kalenicowego, w odległości 420 cm od siebie, rozmieszczono nieprawidłowo, gdyż minimalna odległość między nimi winna wynosić 480 cm (2 x 240 cm). Również nieprawidłowa była odległość między kłapami dymowymi wolnostojącymi a kłapami dymowymi w pasie świetlika kalenicowego, gdyż wynosiła 392,8 cm w przypadku świetlika umieszczonego między osią B3 i B4 oraz 402,8 cm w przypadku świetlika umieszczonego między osią A3 i A4. Tymczasem minimalna odległość między tymi kłapami winna była wynosić 480 cm (2 x 240 cm). Okoliczność powyższą potwierdziła w swojej opinii biegła sądowa M. M.. Wynika ona również z analizy rysunku rzutu dachu, na którym określone są wymiary kłap dymowych i odległości między nimi. Niewłaściwe rozmieszczenie kłap dymowych oznacza, że projekt budowlany nie jest (w tej części) zgodny z zasadami wiedzy technicznej i sztuką budowlaną, co groziło odmową udzielenia pozwolenia na budowę. Uniemożliwia też złożenie przez kierownika budowy oświadczenia co do wykonania budynku zgodnie z zasadami wiedzy technicznej i sztuką budowlaną, co jest warunkiem uzyskania pozwolenia na użytkowanie. Faktem jest, że pozwany projektując istotną halę magazynową oparł się na założeniach zastosowanych w istniejącym już budynku, dla którego wydano pozwolenie na użytkowanie, a wcześniej również pozytywną opinię Komendanta Państwowej Straży Pożarnej. Niemniej w ocenie Sądu, sam fakt oparcia się o założenia zastosowane w istniejącym budynku nie może przesądzać o prawidłowości sporządzonego projektu budowlanego. Możliwym jest bowiem, że istniejący budynek zawiera rozwiązania wadliwe, a mimo to został dopuszczony do użytkowania. Co nie mniej istotne, materiał dowodowy nie pozwalał na jednoznaczne potwierdzenie, że w istniejącym budynku, rozmieszczenia kłap dymowych było tożsame z przyjętym w projekcie budowlanym pozwanego, a zatem sprzeczne z przedstawionymi wyżej zasadami dotyczącymi odległości między nimi. O prawidłowym rozmieszczeniu kłap dymowych względem siebie nie może stanowić jedynie zastosowanie tej samej ilości i tego samego rodzaju kłap dymowych co w istniejącym budynku. Wreszcie pozwany, jako projektant, winien był dołożyć szczególnej staranności przy sporządzaniu projektu budowlanego, tak aby odpowiadał

on przede wszystkim wymogom wiedzy technicznej i sztuki budowlanej, korygując ewentualne nieprawidłowości stwierdzone w rozwiązaniach zastosowanych w istniejącym budynku.

W konsekwencji, Sąd doszedł do przekonania, że sporządzony przez pozwanego w grudniu 2010r. projekt budowlany posiadał wady w zakresie rozmieszczenia klap dymowych, polegające na niezachowaniu minimalnej odległości między tymi klapami. Powyższe oznacza, że pozwany w sposób nienależyty wykonał ciężące na nim zobowiązanie. Zgodnie z art. 471 k.c., dłużnik obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Powód swoje roszczenie opierał na tej właśnie konstrukcji prawnej. Materiał dowodowy wskazywał przy tym, że nie korzystał on rękojmi za wady dzieła, stąd analizowanie przesłanek odpowiedzialności pozwanego w oparciu o tę instytucję prawną było zbędne. Wskazać należy, że powołany wyżej przepis, przewidując domniemanie winy dłużnika w niewykonaniu lub nienależytym wykonaniu zobowiązania, nie zwalnia wierzyciela z obowiązku wykazania pozostałych przesłanek jego odpowiedzialności, a zatem faktu nienależytego wykonania zobowiązania, którego bezpośrednim następstwem jest powstanie szkody (**vide:** wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2014r., sygn. akt I CSK 182/13, LEX Nr 1458677). Przytoczone już wyżej okoliczności przekonują, że istotnie pozwany nienależycie wykonał wynikające z umowy z dnia 1 grudnia 2010r., rozmieszczając klapy dymowe w połąci dachu w zbyt małej odległości względem siebie.

Pozwany nie podjął odpowiedniej inicjatywy dowodowej w celu wykazania braku winy w nienależytym wykonaniu zobowiązania, a tym samym obalenia domniemanie z art. 471 k.c. Nie można za wystarczające ani przekonujące uznać twierdzeń o zastosowaniu tożsamego rozwiązania co w budynku istniejącym. Pozwany zawodowo zajmuje się sporządzaniem projektów budowlanych i architektonicznych. Zobowiązany był zatem do wykonania projektu zgodnie z przepisami prawa, zasadami wiedzy technicznej i sztuki budowlanej. Zastosowanie rozwiązania rozmieszczenia klap identycznego co w istniejącym już obiekcie było prawidłowe, jednak nie mogło wyprzedzać obowiązku rozmieszczenia ich we właściwych od siebie odległościach, wynikających z Polskiej Normy. Pozwany nie powołał się na inne okoliczności ekskulpujące.

W myśl przepisu art. 361 § 1 k.c., zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła. Oznacza to, że dłużnik może odpowiadać jedynie za te okoliczności, które są bezpośrednim następstwem nienależytego wykonania przez niego zobowiązania, co można stwierdzić ustalając, czy gdyby dłużnik wykonał zobowiązanie należycie, to szkoda by nie zaistniała. Pozytywny wynik takiego wnioskowania przesądza o istnieniu związku przyczynowego między nienależytym wykonaniem zobowiązania a powstaniem szkody. W tym zakresie nie można zgodzić się ze stanowiskiem powoda, że pozwany odpowiada za wszystkie następstwa błędów w sporządzonym przez siebie projekcie budowlanym. Istotnie w § 1 ust. 3 umowy z dnia 1 grudnia 2010r. pozwany zobowiązał się do ponoszenia pełnej odpowiedzialności za wykonane przez siebie czynności, zaś przepis art. 473 § 1 k.c., umożliwia dłużnikowi umowne przyjęcie odpowiedzialność za niewykonanie lub za nienależyte wykonanie zobowiązania z powodu oznaczonych okoliczności, za które na mocy ustawy odpowiedzialności nie ponosi. Niemniej wskazać należy, że dla skuteczności takiego zastrzeżenia koniecznym jest ściśle określenie tych okoliczności w umowie, a ogólne stwierdzenie o pełnej odpowiedzialności bez ich oznaczenia jest niewystarczające (**vide:** wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 2002r., sygn. akt IV CKN 1553/00, LEX Nr 78326). W niniejszej sprawie niewątpliwie umowa z dnia 1 grudnia 2010r. nie konkretyzowała przypadków, za które pozwany miałby ponosić odpowiedzialność szerszą niż wynikająca z ustawy. W konsekwencji wskazane postanowienia umowne, jako sprzeczne z prawem, okazały się nieważne (art. 58 § 1 k.c.), a tym samym nie wiązały stron niniejszego procesu. Niewątpliwie kwestionowane tu postanowienie umowne nie miało fundamentalnego znaczenia dla nawiązania przez strony stosunku zobowiązaniowego, co pozwalało na przyjęcie, że umowa z dnia 1 grudnia 2010r. wiązała je w pozostałym zakresie (art. 58 § 3 k.c.). Oznacza to, że odpowiedzialność pozwanego za skutki nienależytego wykonania zobowiązania, ograniczona jest ramami przepisu art. 361 § 1 k.c.

W niniejszej sprawie należy zwrócić uwagę na szereg istotnych okoliczności towarzyszących realizacji inwestycji rozbudowy zakładu o halę magazynową przeznaczoną pod składowanie surowców i wyrobów gotowych położoną w D. przy ul. (...). Otóż niespornym było (a potwierdzili to również świadkowie), że nowa hala magazynowa miała

zostać skonstruowana z elementów prefabrykowanych, wykonanych w zakładzie firmy (...), na zlecenie (...)Sp. z o.o. i zmontowana z gotowych, dopasowanych elementów już na nieruchomości powoda. Wykonanie elementów prefabrykowanych nastąpić miało na podstawie projektu wykonawczego sporządzonego przez (...)Sp. z o.o. (co wynika wprost z umowy zawartej przez powoda z tą spółką). Specyfika tego rodzaju inwestycji polega na tym, że gotowe elementy konstrukcji i poszycia budynku, dostarczane są na teren budowy w celu ich montażu w z góry określonych miejscach. Co istotne, gotowe elementy poszycia były już wyposażone w odpowiednie otwory w celu zamontowania przewidzianego wyposażenia. Nie było zatem możliwe umieszczenie tego wyposażenia, np. klap dymowych, w innym miejscu, bez konieczności przeróbki elementu poszycia dachu. Sporządzenie projektu wykonawczego w oparciu o projekt budowlany i wdrożenie hali do produkcji, pociągało zatem za sobą istotne konsekwencje. Późniejsza zmiana przyjętych w projekcie budowlanym rozwiązań zmuszała bowiem do ponownego wykonania elementów poszycia dachu, co wiązało się z dodatkowymi kosztami. Nie może przy tym rodzić wątpliwości, że konieczność wprowadzenia takich zmian była wynikiem wadliwości przyjętych w projekcie rozwiązań. Należało bowiem zweryfikować sposób rozmieszczenia klap dymowych tak, aby uzyskać minimalne, wymagane odległości między nimi. W niniejszej sprawie faktycznie ostatecznie doszło do zmiany rozmieszczenia klap dymowych. Jednocześnie projektowane klapy dymowe wolnostojące o wymiarach 190 cm na 200 cm zastąpiono klapami dymowymi o wymiarach 270 cm na 190 cm – w tej samej ilości (32 sztuki), zaś projektowane klapy dymowe w pasie świetlika kalenicowego o wymiarach 240 cm na 240 cm, zastąpiono mniejszymi – o wymiarach 200 cm na 200 cm – w tej samej ilości (16 sztuk). Zmienione rozmieszczenie klap dymowych zapewniało uzyskanie wymogów w zakresie odległości między nimi z uwzględnieniem również nowych, zwiększonych wymiarów klap dymowych wolnostojących, co przekładało się na wzrost minimalnej odległości między nimi oraz w stosunku do klap dymowy w pasie świetlika kalenicowego, która wynosiła 540 cm. Wymogi te zachowano rozmieszczając klapy dymowe wolnostojące w odległości od 609 do 610 cm od siebie i od 580 do 620 cm od klap dymowych w pasie świetlika kalenicowego.

Podkreślenia wymaga, że na ewentualne zwiększenie wysokości kosztów produkcji hali istotny wpływ miał moment stwierdzenia konieczności zmiany rozmieszczenia klap dymowych. Okoliczność ta została bowiem ujawniona już po skierowaniu hali do produkcji. W takiej sytuacji zmiana założeń zawartych w projekcie wykonawczym musiała spowodować konieczność odmiennego od planowanego sposobu wykonania elementów hali i mogła pociągać za sobą dodatkowe koszty.

Ustalone między powodem a wykonawcą – (...)Sp. z o.o. koszty przeróbki dachu miały wynosić kwotę 29.000,- zł netto. Nadto zmiana rozmiarów i wyposażenia klap dymowych miała pociągać za sobą dodatkowy koszt w wysokości 25.680,- zł netto. W niniejszej sprawie wyjaśnienia wymagało, czy powyższe koszty były uzasadnione oraz czy powodowały powstanie po stronie powoda szkody. W szczególności istotnym było rozważenie konieczności zmiany rozmiarów klap dymowych. Klapy dymowe są elementem gotowym, montowanym w połaci dachu, w miejscach do tego przewidzianych, a zatem to konstrukcja dachu dostosowywana jest do przewidzianych klap dymowych. Zważyć należy, że zmniejszenie rozmiarów klap dymowych zlokalizowanych w pasie świetlika kalenicowego pociągało za sobą zmniejszenie ich powierzchni czynnej. Ubytek ten zrekompensowano zwiększając rozmiary klap dymowych wolnostojących. Jednocześnie zmniejszenie rozmiarów klap dymowych w pasie świetlika kalenicowego podyktowane było faktem, że w ramach zaprojektowanego świetlika o długości 2.200 cm rozmieszczenie pierwotnie przewidzianych klap dymowych o wymiarach 240 cm na 240 cm w odpowiedniej od siebie odległości nie było możliwe. Łączny odcinek, na którym zmontowane byłyby w/w klapy z zachowaniem między nimi minimalnej wymaganej odległości, tj. 480 cm, wynosiłby bowiem $2.400 \text{ cm} (4 \times 240 \text{ cm [klapa dymowa]} + 3 \times 480 \text{ cm [odległość między klapami dymowymi]})$. Pierwotnie przewidziane klapy dymowe nie zmieściłyby się zatem w pasie projektowanego świetlika kalenicowego (o długości 2.200 cm). Zasadność zmiany rozmiaru tych klap dymowych wymagała jednak odniesienia również do innych okoliczności. Otóż jak wskazała biegła M. M. (k. 293 – 295), łatwiejszym i tańszym rozwiązaniem byłoby zwiększenie rozmiarów świetlika kalenicowego. Rzeczywiste uzasadnione koszty wprowadzenia zmian ustalił biegły M. B., według którego zmiana rodzaju i rozmieszczenia klap dymowych zgodnie z projektem zamiennym spowodowałaby oszczędność w skali całkowitych kosztów budowy, gdyż zwiększone nakłady na zakup blachy zostałyby zrekompensowane niższą ceną zmienionych klap dymowych. Stanowisko to pozostaje oczywiście aktualne jedynie w przypadku, gdy powód nie poniósł uprzednio kosztów zakupu klap dymowych przewidzianych

w pierwotnym projekcie. W przeciwnym wypadku, dodatkowe koszty budowy wynosiłyby bowiem 127.956,- zł, stanowiącą sumę kosztów zakupu dodatkowych paneli z blachy (6.948,80 zł), 32 klap dymowych wymiarach 190 cm na 270 cm (32 x 2.534,- zł = 81.088,- zł) oraz 16 klap dymowych o wymiarach 200 cm na 200 cm (16 x 2.495,- zł = 39.920,- zł). Jednak materiał dowodowy nie pozwalał na przyjęcie, że klapy dymowe w rozmiarach przewidzianych w pierwotnym projekcie zostały zakupione przed stwierdzeniem konieczności wprowadzenia zmian do projektu. Z zeznań świadków A. K. a zwłaszcza P. Ś. wynika, że zamówiona hala była przygotowana do montażu i miała wycięte otwory w celu zainstalowania w niej dodatkowego wyposażenia (m.in. klap dymowych). Nadto A. K. wskazał, że zakup klap dymowych o wymiarach przewidziany w projekcie okazał się niemożliwy. W tym miejscu należy wskazać, że twierdzenia jakoby zmiana rozmiarów klap dymowych podyktowana była brakiem ich dostępności na rynku nie mogły być uznane za zgodne z rzeczywistym stanem rzeczy. Pozwany przewidział w projekcie takie same klapy jakie zastosowano już w istniejącym budynku (klapy produkcji M.), co wskazuje, że były one możliwe do nabycia. Co jednak istotniejsze, z zeznań świadka P. Ś., który jako pierwszy wskazał na niewłaściwe rozmieszczenie klap dymowych wynika, że proponowana przez niego zmiana rozmiarów klap dymowych podyktowana była jedynie koniecznością dostosowania ich do wymiarów świetlika kalenicowego. Nie można też pominąć, że projekt wykonawczy hali sporządzał wykonawca robót (...)Sp. z o.o. i gdyby w istocie stwierdził brak możliwości nabycia klap dymowych o przewidzianych w projekcie budowlanym wymiarach, to winien był okoliczność tę uwzględnić. Z kolei z opinii biegłej M. M. wynika, że niedostępne (lub trudnodostępne) na rynku były nie klapy dymowe przewidziane w projekcie budowlanym, ale klapy dymowe wolnostojące o wymiarach 270 cm na 190 cm (k. 209). Mimo zatem, że twierdzenia co do braku możliwości zakupu projektowanych klap dymowych okazały się niezgodne z rzeczywistym stanem rzeczy, to jednak można z nich wyprowadzić wnioski, że klapy dymowe (bez względu na przyczynę tego stanu rzeczy) nie zostały zakupione przed stwierdzeniem konieczności zmiany rozwiązań projektowych. W konsekwencji, należało uznać, że zamiany przyjęte w projekcie zamiennym i zastosowane przy budowie hali, nie pociągały za sobą sumarycznie dodatkowych kosztów, gdyż w istocie prowadzić winny do ich obniżenia – na co wskazał biegły M. B.. Natomiast zamiana rozmieszczenia dotychczasowych (przewidzianych w pierwotnym projekcie) klap dymowych i związana z tym odpowiednia przebudowa świetlików kalenicowych pociągałyby za sobą koszty w wysokości 13.792,- zł. Takie rozwiązanie powodowałoby również, że nie zachodziłaby konieczność zastosowania większych klap dymowych wolnostojących.

Szczególnego podkreślenia w tym miejscu wymaga, że faktycznie zastosowane w wykonanym budynku rozwiązanie obejmujące zmianę rozmiaru i rozmieszczenia klap dymowych, zostało zaproponowane przez wykonawcę – (...)Sp. z o.o. Propozycję zmiany rozmieszczenia i rozmiarów klap dymowych przedstawił bowiem S. P., którą – po konsultacji z A. K. – powód zaakceptował. Natomiast pozwany, uznając ją za zgodną z wymogami wiedzy technicznej i sztuką budowlaną zatwierdził ją, sporządzając w październiku 2011r. projekt budowlany zamienny, dla którego następnie uzyskano decyzję o zmianie pozwolenia na budowę. Do obowiązków pozwanego nie należała dbałość o zachowanie jak najniższych kosztów inwestycji, toteż dokonana przezeń ocena zmiany rozwiązań w zakresie klap dymowych ograniczała się do ich konfrontacji z wymogami wiedzy technicznej i sztuki budowlanej.

W tych warunkach, należało uznać, że uzasadniony koszt przeróbki dachu hali, związanej ze zmianą rozmieszczenia klap dymowych w połączeniu ze zmianą ich rozmiarów w stosunku do przewidzianych w pierwotnym projekcie budowlanym, finalnie nie pociągał za sobą dodatkowych kosztów.

Rzekomy fakt poniesienia takich kosztów przez powoda nie może mieć tu decydującego znaczenia. Miał być bowiem bezpośrednim następstwem zaakceptowania kalkulacji przedstawionej przez wykonawcę hali, które jednak nie znajdowały usprawiedliwienia w realiach rynkowych, określonych w opinii biegłego M. B.. Jak wskazano wyżej, dodatkowe koszty wykonania hali z elementów prefabrykowanych, w związku z nienależytym wykonaniem zobowiązania przez pozwanego, spowodowane były koniecznością dokonania przeróbki elementów połączeń dachu. Ich powstanie warunkował także moment zmiany koncepcji rozmieszczenia klap dymowych. Zmiana projektu wykonawczego przed skierowaniem hali do produkcji w oczywisty sposób powodowałaby bowiem, że koszty takie nie powstałyby, gdyż hala od początku zostałaby wykonana zgodnie z ostatecznie zatwierdzonymi rozwiązaniami. Zgodnie z umową z dnia 1 grudnia 2010r., pozwany zobowiązany był do wykonania projektu budowlanego do stycznia 2011r.,

co uczynił. Jak wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego, w tym dowodów z dokumentów (e-mail z dnia 24 lutego 2011r.) oraz z zeznań świadków A. K. i S. P., a także przesłuchania stron (powoda), projekt wykonawczy hali bez rozwiązań dotyczących klap dymowych został przedstawiony powodowi przez (...)Sp. z o.o. w lutym 2011r. a halę skierowano do produkcji już w marcu 2011r. Z kolei decyzję o pozwoleniu na budowę dla realizowanej inwestycji wydano dopiero w dniu 24 maja 2011r. W myśl przepisu art. 28 ust. 1 Prawa budowlanego, roboty budowlane można rozpocząć jedynie na podstawie ostatecznej decyzji o pozwoleniu na budowę (z wyjątkiem przypadków nie wymagających uzyskania takiego pozwolenia, do których przedmiotowa inwestycja nie należała). W niniejszej sprawie roboty budowlane należy jednak utożsamiać dopiero z czynnościami mającymi na celu montaż dostarczonych prefabrykowanych elementów hali magazynowej. Ustawodawca zdefiniował je bowiem jako wykonywanie obiektu budowlanego w miejscu, w którym obiekt budowlany ma być finalnie posadowiony (art. 3 pkt 7 w zw. z pkt 6 Prawa budowlanego). Oczywiście roboty budowlane nie oznaczają jedynie wykonywania ich przy wykorzystaniu materiałów budowlanych, ale również na składaniu czy zespalananiu części zespołów w dalsze zespoły, lub gotowy wyrób, zakładaniu instalacji, czy łączeniu oddzielnych części w jedną całość (**vide:** wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 18 lutego 2011r., sygn. akt II OSK 341/10, LEX Nr 992556). W ramach postępowania o wydanie pozwolenia na budowę organ administracji publicznej dokonuje oceny projektu budowlanego pod względem jego zgodności z warunkami zabudowy, dostosowaniem do specyfiki i charakteru planowanego obiektu oraz stopnia skomplikowania robót a także części składowych projektu (projekt zagospodarowania terenu, projekt architektoniczny) i ich poprawności (art. 34 ust. 1, 2 i 3 pkt 1 – 2 Prawa budowlanego). Orzeczenie o udzieleniu pozwolenia na budowę obejmuje zaś również zatwierdzenie projektu budowlanego (art. 34 ust. 4 Prawa budowlanego). Oczywiście jest przy tym, że projekt wadliwy nie może zostać zatwierdzony co musi skutkować odmową udzielenia pozwolenia na budowę. Jednak o ile stwierdzenie w toku postępowania o udzielenia pozwolenia na budowę wad projektu musi skutkować odmową wydania przedmiotowego pozwolenia, o tyle jego wydanie nie może być uznane za potwierdzenie prawidłowości projektu budowlanego. W niniejszej sprawie, sporządzony przez pozwanego projekt budowlany nie został zakwestionowany w toku postępowania o udzielenie pozwolenia na budowę, co jednak nie oznacza, że nie był on dotknięty wadami. Powyższe uprawniałoby do refleksji, że skierowanie hali do produkcji jeszcze przed uzyskaniem pozwolenia na budowę w żadnej mierze nie miało związku z kosztami jej późniejszej przeróbki (w zakresie elementów połączeń dachu), gdyby nie fakt, że wadliwość projektu budowlanego w zakresie rozmieszczenia klap dymowych została po raz pierwszy stwierdzona przez P. Ś. dopiero po wydaniu pozwolenia na budowę. Jak bowiem wynika z jego zeznań, z projektem rozmieszczenia klap dymowych zapoznał się on po doręczeniu pozwolenia na budowę (projekt budowlany jest obligatoryjnym elementem decyzji o pozwoleniu na budowę) i wówczas stwierdził jego niezgodność z wymogami dotyczącymi odległości między klapami dymowymi. Dodać należy, że wcześniejsze wątpliwości wykonawcy i powoda co do prawidłowości przyjętych w projekcie budowlanym rozwiązań dotyczyły jedynie uzyskania co najmniej minimalnej powierzchni czynnej klap dymowych i – jak wyjaśniono już wyżej – okazały się nieuzasadnione. Jeśli do powyższego dodać, że projekt wykonawczy winien być sporządzony w oparciu o projekt budowlany, uprawnionym będzie stwierdzenie, że skierowanie hali do produkcji przed uzyskaniem pozwolenia na budowę było co najmniej ryzykowne. Nie sposób też nie dostrzec, że w zawartej między powodem a (...)Sp. z o.o. umowie z dnia 25 lutego 2011r., określono już ilość i parametry klap dymowych, czyniąc to jednak niezgodnie z projektem budowlanym (jak i projektem budowlanym zamiennym). W tych okolicznościach można zatem słusznie postawić tezę, że gdyby powód wstrzymał się ze zleceniem skierowania hali do produkcji do czasu uzyskania prawomocnego pozwolenia na budowę, możliwe byłoby ograniczenie kosztów przeróbki elementów połączeń dachu lub wręcz koszty te by nie powstały. Podkreślenia przy tym wymaga, że jakkolwiek bezpośrednim kontrahentem producenta hali był wykonawca robót – (...)Sp. z o.o., to jednak ostateczna decyzja o skierowaniu hali do produkcji należała do powoda. W opozycji do tak postawionej tezy trzeba zaś mieć na uwadze fakt, że zachowanie powoda nie stało w sprzeczności z obowiązującymi przepisami prawa. W szczególności skierowanie hali do produkcji przed uzyskaniem pozwolenia na budowę było dopuszczalne, a co najwyżej uchybiało obowiązkowi odpowiedniej dbałości o własne interesy i ostrożności w prowadzeniu działalności gospodarczej. Powyższe okoliczności, leżące po stronie powoda, mogą być zatem oceniane w kategoriach przyczynienia się do powstania szkody. Zgodnie bowiem z przepisem art. 362 k.c., jeżeli poszkodowany przyczynił się do powstania lub zwiększenia szkody, obowiązek jej naprawienia ulega odpowiedniemu zmniejszeniu stosownie do okoliczności, a zwłaszcza do stopnia winy obu stron. Zważyć przy tym należy, że nawet stwierdzenie przyczynienia się poszkodowanego nie obliguje sądu do zmniejszenia zasądanego

odszkodowania. Decydują bowiem o tym także takie czynniki, jak podstawa odpowiedzialności sprawcy szkody, stopień winy obu stron, wina lub nieprawidłowość zachowania poszkodowanego. Stanowią one przesłanki oceny, czy w ogóle i w jakim stopniu uzasadnione jest zmniejszenie obowiązku naprawienia szkody. Przesłanką leżącą u podstaw obniżenia odszkodowania, w rozumieniu art. 362 k.c. jest zatem obiektywna nieprawidłowość zachowania po stronie poszkodowanego. Podkreślenia przy tym wymaga, że nawet ustalenie, iż poszkodowany przyczynił się do powstania szkody nie oznacza automatycznie, że świadczenia należy obniżyć, gdyż jest to jedynie warunek ich miarkowania (**vide**: wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 16 kwietnia 2014r., sygn. akt I ACa 17/14, LEX Nr 1455532; wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 9 kwietnia 2014r., sygn. akt I ACa 939/13, LEX Nr 1466960; wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 5 marca 2014r., sygn. akt I ACa 783/13, LEX Nr 1439242; wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 18 lutego 2014r., sygn. akt I ACa 732/13, LEX Nr 1438104). W powyższym zakresie wypada również zauważyć, że poszkodowany ma obowiązek dochowania należytej staranności w zapobieżeniu zwiększenia rozmiaru szkody, w przeciwnym razie naraża się na przypisanie mu przyczynienia się do zwiększenia szkody (**vide**: wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 28 listopada 2013r., sygn. akt III APa 3/12, LEX Nr 1451763). Uwzględniając powyższe uwagi, Sąd doszedł do przekonania, że zachowanie powoda polegające na zleceniu produkcji hali przed uzyskaniem pozwolenia na budowę nie mogło powodować zmniejszenia zakresu odpowiedzialności pozwanego. Działanie to nie było bowiem sprzeczne z prawem. Nadto, postępowanie administracyjne w przedmiocie udzielenia pozwolenia na budowę nie doprowadziło do ujawnienia wad projektu budowlanego sporządzonego przez pozwanego. Na nieprawidłowości w tym projekcie wskazał dopiero P. Ś., który zapoznał się z nim po doręczeniu powodowi decyzji o udzieleniu pozwolenia na budowę. Powyższe w żadnym stopniu nie uchyła obowiązku pozwanego wykonania projektu budowlanego prawidłowo, tj. również z uwzględnieniem wymogu zastosowania minimalnej odległości między klapami dymowymi. Oczywiście, w okolicznościach faktycznych sprawy, gdyby powód powstrzymał się ze zleceniem rozpoczęcia produkcji elementów hali do czasu uzyskania pozwolenia na budowę (co jednak nie było zachowaniem wymaganym prawem), to prawdopodobnym byłoby powzięcie przez niego wiadomości o wadliwości projektu budowlanego w czasie umożliwiającym dokonanie zmian w projekcie wykonawczym hali jeszcze przed wykonaniem jej elementów, co skutkowałoby brakiem konieczności ich ponownego wykonania. Niemniej nie można oczekiwać od powoda, że będzie ociążał się z prowadzeniem inwestycji do czasu uzyskania decyzji, której wydanie nie warunkowało wykonania elementów gotowych hali produkcyjnej. Powód miał bowiem prawo zakładać, że projekt budowlany wykonany przez osobę trudniącą się zawodowo tego typu czynnościami, posiadającą odpowiednie uprawnienia oraz poparty oświadczeniem o jego zgodności z odpowiednimi przepisami i wymogami, w istocie nie będzie zawierał wad. W ocenie Sądu oznacza to, że powodowi nie sposób przypisać winy w podejmowaniu działań, które w praktyce istotnie mogły mieć wpływ na wysokość powstałej szkody.

Poniesiona przez powoda w związku z koniecznością przeróbki połączenia dachu szkoda, musi być rozumiana jako różnica między kosztami budowy wynikającymi z pierwotnego projektu budowlanego a kosztami wynikłymi z zastosowania rozwiązań ujętych w projekcie zamiennym. Wyznaczały ją zatem uzasadnione koszty związane ze zmianą rozmieszczenia i rodzaju klap dymowych. Podkreślenia w tym miejscu wymaga, że takie rozwiązanie było ono inspirowane nie przez pozwanego ale przez kierownika budowy P. Ś. (k. 70, 71), zaś pozwany jedynie zaakceptował je jako zgodne z zasadami wiedzy technicznej i sztuką budowlaną. Co więcej, pozwany nie był zobowiązany do dobierania rozwiązań projektowych w oparciu o kryterium optymalizacji kosztów. Nie był też informowany o ewentualnym zwiększeniu kosztów budowy w związku z wprowadzanymi rozwiązaniami zamiennymi. W tym zakresie należy jednak zauważyć, że zastosowanie tego rozwiązania, przy prawidłowym skalkulowaniu związanych z tym kosztów, mogło doprowadzić nawet do powstania oszczędności w skali całościowych kosztów budowy (opinia biegłego M. B.). Powyższe oznacza, że poniesienie przez powoda dodatkowych kosztów budowy spowodowane zmianą rozmiaru i rozmieszczenia klap dymowych nie może być traktowane jako szkoda jak i nie pozostaje w związku przyczynowym z wadliwością projektu budowlanego wykonane przez pozwanego, skoro możliwe było uzyskanie tego efektu mniejszym nakładem środków. Zmiana rodzaju klap dymowych spowodowała bowiem zmniejszenie ich ceny. Oszczędność ta była zaś większa niż dodatkowe koszty zakupu paneli z blachy i ich transportu (nawet przy przyjęciu kosztów wyższych niż wskazane w opinii biegłego M. B.). Wysokość uzasadnionych kosztów przeróbki elementów połączenia dachu w celu zmiany rozmieszczenia klap dymowych wynosiła 14.916,80 zł stanowiąc koszty zakupu dodatkowych paneli z blachy (6.948,80 zł) oraz nadwyżkę ceny zakupu 32 klap dymowych o wymiarach 190 cm na 270 cm ponad cenę zakupu 32

klap dymowych o wymiarach 190 cm na 200 cm (7.968,- zł). Kwota ta podlega jednak pomniejszeniu o oszczędności związane z niższą ceną zakupu 16 klap dymowych o wymiarach 200 cm na 200 cm, w miejsce klap dymowych o wymiarach 240 cm na 240 cm (19.344,- zł). Oznacza to, że w istocie koszty zmiany rozmiaru i rozmieszczenia klap dymowych zgodnie projektem zamiennym nie powodowały zwiększenia całkowitych kosztów budowy. Wynika to wprost z opinii biegłego M. B., która nie została skutecznie przez strony zakwestionowana. Podkreślenia wymaga, że kwota ta odpowiada kosztom wykonania nowych elementów hali, bez narzutów stosowanych przez (...)Sp. z o.o., gdyż brak było podstaw do ich zastosowania.

Powód na okoliczność wysokości rzekomej szkody, tj. kosztów przeróbki połączenia dachu zgodnie z projektem zamiennym przedstawił jedynie aneks Nr (...) z dnia 9 września 2011r. do umowy zawartej z (...) Sp. z o.o., w którym wskazano cenę za wykonanie tych elementów. Nie dowiódł jednak, aby takie koszty zostały faktycznie poniesione. W tym miejscu trzeba bowiem zauważyć, że wartość klap dymowych przewidziana w umowie Nr (...) z dnia 28 lutego 2011r. zawartej przez powoda z (...) Sp. z o.o. była tożsama z wartością klap faktycznie zamontowanych w obiekcie, określoną w protokole odbioru z dnia 19 października 2011r. Mogłoby to rodzić wniosek, że w istocie powód nie poczynił oszczędności w związku ze zmianami projektowymi, jednak w ocenie Sądu stanowisko to byłoby nie do pogodzenia z wnioskami uwzględnionej w niniejszej sprawie opinii biegłego M. B.. W/w wartości wskazują jedynie, że powód nie poniósł kosztów zakupu klap dymowych określonych w pierwotnym projekcie budowlanym ani pierwotnym projekcie wykonawczym, sporządzonym przez (...) Sp. z o.o., a jedynie klap faktycznie zamontowanych. Protokół odbioru z dnia 19 października 2011r., wskazuje zatem, że koszty wynikające z aneksu Nr (...) z dnia 9 września 2011r. rzeczywiście nie zostały poniesione. Należy zwrócić uwagę, że aneks ten został zawarty jeszcze przed dokonaniem odbioru z dnia 19 października 2011r., a zatem roboty objęte odbiorem musiały obejmować skutki zastosowania rozwiązań przewidzianych aneksem i projektem zamiennym.

Całkowicie bez związku z założeniami sporządzonego przez pozwanego projektu budowlanego pozostawały natomiast koszty dodatkowego wyposażenia klap dymowych. Ich zastosowanie nie było wymuszone żadnymi obiektywnymi przesłankami. W szczególności nie miało ono na celu uzyskania odpowiedniej powierzchni czynnej, gdyż taką gwarantowało zastosowanie klap dymowych przewidzianych w projekcie budowlanym jak i projekcie zamiennym. Zważyć należy, że w pierwotnym projekcie pozwany przewidział zastosowanie klap dymowych o funkcji jedynie oddymiania. Tymczasem klapy takie mogą spełniać także dodatkową rolę wentylacji (przewietrzania), co istotnie powoduje zmniejszenie ich wydajności w zakresie oddymiania, mające wpływ na uzyskiwaną powierzchnię czynną. Powód decydując się na rozszerzenie funkcji klap dymowych, musiał się zatem liczyć z koniecznością poniesienia związanych z tym kosztów. Niewątpliwie powyższa zmiana nie była wynikiem wadliwości projektu budowlanego. Materiał dowodowy nie pozwalał bowiem na przyjęcie, że przedstawiona pozwanemu koncepcja inwestycji obejmowała również zastosowanie klap dymowych o dwójakiej funkcji (oddymiania i przewietrzania). Propozycję takiego rozwiązania przedstawił wykonawca robót (...)Sp. z o.o. i ostatecznie została ona zaakceptowana przez powoda. Twierdzenia powoda, że zmiana rodzaju i rozmieszczenia klap wymuszała zastosowanie dodatkowego osprzętu nie zasługiwały na uwzględnienie. Przede wszystkim powód stanowisko to wyartykułował dopiero przy okazji zgłaszania zarzutów do opinii biegłego M. B., a zatem z uchybieniem zakreślonego stronom dla zgłaszania twierdzeń dowodów terminu, który upłynął w dniu 28 stycznia 2013r. (k. 108, 155). Nadto twierdzenia te nie zostały w żaden sposób udowodnione. W tych warunkach, stwierdzając fakt nienależytego wykonania zobowiązania przez pozwanego, polegającego na niewłaściwym rozmieszczeniu klap dymowych, należało jednocześnie uznać, że nie spowodowały one po stronie powoda żadnej szkody. Deklarowane przez niego koszty zmiany poszycia hali magazynowej w związku ze zmianą rozmieszczenia i rodzaju klap dymowych nie mieściły się bowiem w realiach rynkowych, które wskazują wręcz na możliwość obniżenia całkowitych kosztów budowy.

Jak wskazano wyżej, pozwany prawidłowo ustalił ilość klap dymowych i ich powierzchnię czynną. Zastosował przy tym założenia i rozwiązania przyjęte w istniejącym budynku, którego projektowany budynek hali magazynowej był kontynuacją, kalkulując powierzchnię czynną klap dymowych dla magazynu wysokiego składowania i stosując większą ilość mniejszych klap dymowych (w miejsce mniejszej ilości większych klap). Działanie takie było prawidłowe, jako zgodne z zasadami wiedzy technicznej i sztuki budowlanej. Nie można mu w związku z tym czynić zarzutu

dotyczącego zwiększenia kosztów budowy w związku z ilością klap dymowych. Podkreślenia przy tym wymaga, że projektowana ilość klap dymowych pozwalała na osiągnięcie wymaganej powierzchni czynnej (bez zbędnego nadmiaru). Jakkolwiek pozwany wadliwie rozmieścił klapy dymowe w przestrzeni dachu hali magazynowej, to jednak jedyną wynikłą z tego tytułu szkodę wyznaczałyby uzasadnione koszty przeróbki elementów połączenia dachu w celu prawidłowego rozmieszczenia klap dymowych – o czym wyżej. Pozwany nie może ponosić konsekwencji finansowych decyzji powoda o zastosowaniu dodatkowego wyposażenia klap dymowych, skoro nie było ono następstwem wad projektu budowlanego. Pozwany nie był przy tym zobowiązany do proponowania rozwiązań optymalizujących koszty budowy. Nadto, przedstawione mu, nowe rozwiązania w zakresie klap dymowych, nie zawierały informacji o zwiększeniu kosztów budowy w związku z ich zastosowaniem. Wreszcie, ostateczną decyzję o zakresie zmian systemu oddymiania podjął powód. Żądanie pokrycia kosztów przeróbki elementów dachu w wysokości 67.256,40 zł było zatem nieuprawnione.

W celu ustalenia ewentualnej odpowiedzialności pozwanego, powód zlecił sporządzenie opinii w zakresie ochrony przeciwpożarowej. Koszty jej sporządzenia mogłyby co do zasady wchodzić w zakres szkody wyrządzonej powodowi w związku z wadami projektu budowlanego, jednak jedynie w przypadku, gdyby założenia zawarte w tej opinii okazały się trafne. Tymczasem opinia sporządzona przez W. P. oparta była na wadliwych założeniach co do przeznaczenia magazynu, toteż zawarte w niej wnioski i wytknięte rzekome błędy projektowe okazały się nieuprawnione. Zarówno powierzchnia czynna klap dymowych, jak i ich ilość zostały bowiem przez pozwanego określone prawidłowo. Tymczasem w rzeczonej opinii, wadliwości projektu budowlanego pozwanego upatrywano właśnie w tych elementach. W tych warunkach, w ocenie Sądu brak było podstaw do obciążenia pozwanego kosztami sprowadzenia opinii w wysokości 1.436,58 zł, skoro jej wnioski nie przyczyniły się do wyjaśnienia sprawy, nie mówiąc już o wykazaniu zasadności roszczenia powoda.

Marginalnie należy zauważyć, że powództwo było nieuprawnione także w zakresie żądania odsetkowego – za okres od dnia 12 października 2012r. do dnia 29 października 2012r. Powód mógłby domagać się odsetek od dochodzonej kwoty najwcześniej od dnia wezwania pozwanego do jego zapłaty (art. 455 k.c.). Jakkolwiek wezwanie takie do pozwanego skierował (wysłał pocztą), to jednak brak jest dowodów na fakt jego doręczenia. O skierowanym do niego żądaniu, pozwany dowiedział się zatem dopiero z chwilą doręczenia mu odpisu pozwu (26 października 2012r.). Jednocześnie w wezwaniu do zapłaty pozwanemu określono 3 dniowy termin do spełnienia świadczenia. Skutkiem powyższego okres opóźnienia pozwanego należałoby liczyć od 4 dnia po doręczeniu pozwanemu odpisu pozwu, tj. od dnia 30 października 2012r. W okresie wcześniejszym, pozwany nie pozostawał w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia (art. 481 § 1 k.c.), co wykluczało prawo powoda do odsetek za ten czas.

W tym stanie rzeczy, orzeczono jak w pkt I wyroku.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. i art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Powództwo zostało oddalone w całości, w związku z czym pozwanemu przysługiwało prawo do zwrotu wszystkich poniesionych kosztów procesu. Pozwany poniósł koszty procesu w łącznej wysokości 3.617,- zł obejmujące koszty zastępstwa procesowego w wysokości 3.600,- zł (§ 6 pkt 5 (§ 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu – tekst jednolity: Dz. U. 2013r., poz. 461) i opłatę skarbową od złożonego dokumentu pełnomocnictwa w wysokości 17,- zł. W tych warunkach należało zasądzić od powoda na rzecz pozwanego kwotę 3.617,- zł tytułem kosztów procesu, o czym orzeczono w pkt III.

Zgodnie z art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, kosztami sądowymi, których strona nie miała obowiązku uiścić [...], sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji obciąża przeciwnika, jeżeli istnieją do tego podstawy, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu (art. 98 § 1 k.p.c.). Opłata sądowa od pozwu w niniejszej sprawie, stanowiąca 5% wartości przedmiotu sporu wynosiła 3.435,- zł. Tymczasem powód uiścił ją w kwocie 3.425,- zł. Nieopłacone koszty sądowe (część opłaty sądowej w wysokości 10,- zł) podlegały zatem rozliczeniu stosownie do wyniku sprawy. Z kolei łączne koszty przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych ustalone prawomocnymi postanowieniami z dnia 2 grudnia 2013r. (2.201,- zł), z dnia 5 marca 2014r. (300,30 zł), z dnia 7 lipca 2014r. (310,46 zł) i z dnia 17 października 2014r. (1498,80 zł), z dnia 20

stycznia 2015r. (711,93 zł) i 27 kwietnia 2015r. (171,75 zł) wyniosły 5.196,24 zł. Zostały one pokryte z zaliczki powoda do kwoty 4.500,- zł, a w pozostałym zakresie tymczasowo przez Skarb Państwa. Nadwyżka ponad tę zaliczkę (696,24 zł) podlegała rozliczeniu stosownie do wyniku sprawy. Zważywszy, że powód przegrał spór w całości, zobowiązany był ponieść nieopłacone koszty postępowania w łącznej wysokości 706,24 zł, które winny zostać uiszczone na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Wałbrzychu. Z tych przyczyn orzeczono jak w pkt IV wyroku.